

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീനിവാസരാമാനുജമഹാദേശികൈഃ (മൈസൂര ആണ്ഡവൻ)
സംസ്കൃതഭാഷായാം അനുവാദ്യ അനുഗൃഹീതം
ശ്രീമദ്വേദാന്താചാര്യവിരചിതം

॥ പ്രബന്ധസാരം ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പ്രബന്ധസാരം ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥായഃ കവിതാർകികകേസരീ |

വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

ആമ്നായാനാം ചതുർണാം മൂനയ ഇഹ സമ -

സ്താർഥസാരം സദോദം

സർവ്വേപ്യജ്ജീവിതാസ്സന്തിതി പദയുഗലം

പ്രാപ്യ നാരായണസ്യ |

വ്യാജഹ്നുർദ്രാവിഡോക്ത്യാ ചതുരനുഗസഹ -

സ്രം ച പദ്യാനി യാനി

തേഷാം സംഖ്യാവിഭാഗാകലനപടുമതേ !

ഭോ മഹാത്മൻ കവീന്ദ്ര ! || 1.1 ||

പൂർണ്ണജ്ഞാനാധിവാസേ ഹൃപചിതയശരസി

പ്രോദിതസ്തുപ്തലാഖ്യേ

സംശുദ്ധസ്തത്കുമാരസ്ത്രിതി ഭൂവി വിനുത -

സ്ത്വം ഗുരോ ! വേങ്കടേശ ! |

മർത്യാസ്സന്ത്യത്ര ഹൃഷ്ടാ ഇതി ഭവദുദിതം

സത്പ്രബന്ധാദിസാരം

ചിത്തം ചോജ്ജീവിതം യൻമനനത ഇഹ മേ

ദേഹി താദൃക് ദയസ്വ || 1.2 ||

വേദാധ്യാപനതുഷ്ടവാജിശിരസഃ

പ്രീത്യാ ച കാരുണ്യതഃ

തൂപ്പുൽസംഭവ ! വാദിനോ വിജിതവൻ !

ഹൃഷ്ട ! സ്ഥിരായാം ദൃഢം |
 സിദ്ധാന്തം തൃഭിവർധയൻ യതിപതേ -
 സ്തസ്യൈവ സംസ്ഥാപക !
 ശ്രീമാൻ ! വേങ്കടനാഥ ! ദേശികമണേ !
 വേദൈകപദ്യാശ്രയ || 2.1 ||

സമൃക് സർവ്വാൻ സ്വഭാവൻ മുനികുലമഹിതാം -
 ശ്യാനുഭൂയാഥ തദ്യത്
 സന്തശ്ചോജ്ജീവിതാസ്സന്ത്രിതി സഹജപര -
 പ്രീതിമൂർതേ ! സുകീർതേ ! |
 വേദാന്താചാര്യനാഥൻ ! ഭവദുപരചിതം
 സത്പ്രബന്ധാദിസാരം
 ചിത്തം ചോജ്ജീവിതം യൻമനനത ഇഹ മേ
 ദേഹി താദൃക് ദയസ്വ || 2.2 ||

യസ്മിന്നുക്ഷേപുരേ മാസൃജനിഷ്ഠ മുനീ -
 ന്രാശ്ച തത്തത്ക്രമാഖ്യാഃ
 തത്തദ്വിവൃപ്രബന്ധാ വിഭജനഗണനാ -
 ഭ്യാം സഹാഹത്യസംഖ്യാഃ |
 തത്തത്സാരാർഥജാതം നിഖിലമവഗതാ -
 സ്സർവ ഉജ്ജീവിതാസ്സുഃ
 ഭായുശ്ചേത്യർത്ഥപാദൗ വിശദമഭിഹിതും
 സേവതേ മാനസം മേ || 1 ||

സാരാർഥാകരവേദവാഗ്ഗിലസന -
 ക്ഷോണീജനോജ്ജീവനേ
 കർതും മാസി തുലാഭിധേ ശ്രവണഭേ
 കാഞ്ചയാം സരസ്യംബുജേ |

കാരുൺയാതിശയോ യഥാ ധൃതതനുഃ

പ്രാദുർഭവൻ ! പൂത ! ഭോഃ !

ശ്രീഭദവാലയപത്തനേ ശിശിരിതേ

യോഗിൻ ! സരസ്സംഭവ ! || 2.1 ||

രാത്രൗ കന്യചിദാലയസ്യ പുരതോ -

ഈനം ഭവത്യാസ്ഥിതേ

ദ്വാദ്യാം മപ്യ ഉപാഗതേ ഭഗവതി

“ജ്യോതിഃ പരം സ്യാദി” തി |

യ “ദ്വൈതാനുകൂല്യം” തി പദ്യശതകം

ഗീതം സമൃദ്ധം വസു

ത്വം മേ ചേതസി തന്നിബോധ സുഖദം

വേദം ച കാരുൺയതഃ || 2.2 ||

ശ്രീമാൻ ! അംബുധിമൽലപാല ! സുമുനേ !

ഭൂതാഖ്യ ! നാഥ ! ക്ഷിതൗ

തൗലേ മാസി ധനിഷ്ഠഭേ ധൃതജനേ !

ശ്രീകോവലൂർ സത്പുരേ |

ഏകത്ര പ്രാലണേ ഭവത്യാപി യഥാ -

ഈയോഽനയം ന വിദ്യത്തമാ

ശ്രീശേ സത്യനപായസൻമതിമഹാ -

ജ്യോതിഃ പ്രദീപോത്സവം || 3.1 ||

ദ്വിതീയം ശതകം ഗീതം “അൻബേദകളിയേ” തി ഹി |

പ്രദ്യാതേത യഥാ ചിത്തേ മദിയേനൂഗൃഹാണ ഭോഃ || 3.2 ||

തൗലേ മാസേ മയൂരേ പുര ഉദിത ! ജലാ -

ധീശതാരേ മഹാഖ്യ !

ത്വയ്യൻയാഭ്യാം മുനിഭ്യാം സഹ ലസതി “തിരു -
 കോവലൂർ” വാസ്ത്വലിനേ |
 ജ്യോതിഷ്യദ്യോതമാനേ ജഗതി പരിവൃതാ -
 ജ്ഞാനനിർമൂലനാർഥം
 സാക്ഷാത് കുർവൻ ശ്രിയസ്ത്വം പ്രിയമിഹ സുമുനേ !
 മോദമാനോ മഹാത്മൻ ! || 4.1 ||

ശ്രിയം വ്യലോകയം ഹീതി ദേവ ! തേ പരമ ! സ്രജം |
 ദ്രാവിഡോക്തിശതീം നിത്യനതായാനുഗൃഹാണ മേ || 4.2 ||

പൗഷേ മാസേ മഖോഡുന്യുദിത ! മുനിമണേ !
 ഭക്തിസാര ! പ്രധീമൻ
 നാനാസിദ്ധാന്തസാരപ്രമഥനത ഇഹാ -
 ത്യദ്ഭൂതാനന്ത ശക്തിഃ |
 “ശ്രീമാനേവാഖിലേശോ ന” പര ഇതി സമു -
 ദ്ഘുഷ്ടവൻ ! വേദചൂഡാ -
 സാരാർഥം നാൻമുഹ നിത്യതിമധുരഗിരാ -
 രബ്ധദിവ്യപ്രബന്ധം || 5.1 ||

പദ്യാനാം ഷണ്ണവത്യാ സകലഗുണയുജാ
 സന്നിബദ്ധം തമാന്യം
 ഖ്യാതം ഗീതം ച വിംശത്യധികശതയുതം
 തം “തിരുച്ചന” വൃത്തേ |
 നിത്യം സന്തൈകബദ്ധം ജഗതി ച സമുദീ -
 രയാവിതസ്ത്യാം യഥാഹം
 സാമോദം ത്വം പ്രസീദൻ പ്രവിതര വിനതാ -
 യാനുഗൃഹ്ണീഷ്യ മേ ഭോഃ || 5.2 ||

വൈശാഖേ കുരുക്കാപുരേ ഹൃദിതവൻ !
 യോഗിൻ ! വിശാഖോധുനി
 ത്വദ്ഗീതം ശതപദ്യകം "തിരുവിരു -
 ത്തം" നാമ ചാദൗ ക്രമാത് |
 പ്രോക്തം "ത്യാശിരിയം" ച സപ്തകമിതം
 സാരാർഥപൂർണം തതഃ
 സപ്താശീതിമിതം "വിശാലതിരുവൻ -
 ദാദീതി" നാമ്നോദിതം || 6.1 ||

അന്തേ ത്വം "തിരുവായ്മോളീ" തി സുവചം
 മാധുര്യധുര്യം വ്യധാഃ
 സാഹസ്രാ ശതയുക്തയാ ദ്വധികയാ
 സംയോജിതം സംഖ്യയാ ||
 നിർദ്ദുഷ്ടം ഭഗവദ്ഗുണാനുഭവദം
 ശ്രീവൈഷ്ണവോജ്ജീവകം
 യദ്വന്നൈവ ച വിസ്തരാമൃതഗുഹാ -
 ണേമാനി സർവാണി മേ || 6.2 ||

ചൈത്രേ ചിത്രാധൃകാലേ പ്രവിമലമതിമൻ !
 ജാത ! കോളൂർ പുരാഗ്രേ
 സമ്യഗ്ഭക്ത്യാകൃതേ ! ശ്രീശാമനപദോ -
 പാസനാസക്ത ! ഘോഷൻ |
 നേതോ ജാനേന്യദൈവന്ത്രിതി മധുരകവേ !
 ത്വത്കൃതം കണ്ണിനുണ്ണി -
 ത്യാരബ്ധം തേ പ്രബന്ധം വിതര കരുണയാ
 മേദ്യ സൈകാദശം ത്വം || 7 ||

കുംഭേ “വഞ്ജിക്കളൊ” വ്യേ പുര ഉദിത ! പുന -
 ര്വസ്വപേ ശാതകുംഭ -
 പ്രഭ്യോതത്കുന്തപാണേ ! നിജകുലവിനുതം
 രംഗനാഥം സ്വദൈവം |
 ഹൈമം ധാമാസ്യ രമ്യം ജഗദനുഭവനീ -
 യൈകഭാഗ്യാധിവാസം
 താം ചാനന്ദപ്രദാത്രിം പ്രണതപരിഷദം
 സന്ദിദുകേഷാ ! മഹാത്മൻ || 8.1 ||

യോഗിൻ ! ശ്രീകുലശേഖര ! പ്രഭുമണേ
 ധാത്ര്യാം വിമോഹച്ഛിദം
 ഉച്ചൈർഗീതമമും “തവേരുളിരിയേ” -
 ത്യാരബ്ധപദ്യാത്മകം |
 പഞ്ചോപേതശതം ച മേ “തിരുമൊളി”
 ത്യാമ്നാത മത്യദ്ഭുതം
 കാരുൺയാത്സമുപാദിശാദ്യ ഭഗവൻ !
 സമ്യക് പ്രസന്നോ മയി || 8.2 ||

ഖ്യാതേ “ശ്രീവിൽലിപുത്തൂർ” അഭിധപുരവരേ
 ജ്യേഷ്ഠമാസേ മഹർക്ഷേ
 സ്വാത്യാവ്യേ വിഷ്ണുചിത്ത ! പ്രഭവ ! വരമുനേ !
 ത്വം പുരാ സദ്ഗുണസ്യ |
 ചിത്തേ പാണ്ഡ്യസ്യ നിസ്സംശയമിഹ പരത -
 ത്വം ശ്രിയോ വൽലഭം ഹി
 നിർധാർയ സ്ഥാപയിത്വാ പരമധിമധുരം
 വാരണേന്ദ്രാധിരുഡേ || 9.1 ||

ത്വയ്യായാതേ ക്രമേണോത്സവകൃതവിഭവേ
 വീഥികാസു പ്രമോദാത്
 അഭ്രേ ച ഭ്രാജമാനേ ശ്രീതമുനിപമഹം
 വീക്ഷിതും ലോകനാഥേ |
 നിധ്യായൻ ഗീതവാംസ്ത്വം ഗരുഡഭുജവഹം
 താശ്ച “പൽലാഡ്” മുഖോക്തീഃ
 കാരുണ്യേന ത്രിസപ്തത്യധികശതചതു -
 ഷ്കോൻമിതാ മേ പ്രയച്ഛ || 9.2 ||

ആഷാഡേ പൂർവഹസ്തഗുന്യതിശയസുഭഗാ
 ത്വത്സമുത്പത്തിയോഗാ
 ജോതേ ! ശ്രീവിഷ്ണുചിത്താത് അതിശുചി ! വിനുതേ !
 രംഗനാമായ ക്ലപ്താം |
 മാലാം ധൃത്യാത്മമൗളാവഥ നിജരമണാ -
 യാർപയന്തീഹ ഗോദേ !
 പ്രീത്യാ ഗീതാസ്ത്വയാ യാസ്സകലഹലജുഷഃ
 താശ്ച ഷട്പഞ്ചഗാധാഃ || 10.1 ||

ഗുണിതാ ദശഭിശ്ചതുർദശാപി
 ത്ര്യധികാ “സ്തൈയ്യോരുതിംഗളാ” ദൃപാത്താഃ |
 അധുനാനുഗൃഹാണ മേ പ്രസന്നാ
 പ്രഥിതാസ്ത്വം സരസാശ്ച രമ്യഗാധാഃ || 10.2 ||

ക്ഷേത്രേ “മണ്ഡംഗുഡീ” തി സ്ഥിരതരസുമഹാ -
 സൗധഭാസേ ശരാസേ
 മാസേ ജ്യേഷ്ഠോദ്ധുജാത ! പ്രണുതഗുണനിയേ !
 ദേവ ഭക്താംഘ്രിരേണോ ! |
 പൂർവം ശ്രീരംഗരാജേനിശമിഹ തുലസീ -

ദാമസേവാം വിതൻവൻ
 വ്യാതാനീർയാശ്ച ഭക്ത്യാ നനു നവഗുണിതാഃ
 പഞ്ചസംഖ്യാസ്തുഗാധാഃ || 11.1 ||

ദ്രാവിഡ്യാം “തിരുമാലൈ” ഇത്യഭിഹിതാഃ
 അത്യുത്തമാസ്താസ്തമാ
 സംഗീതാ ദശ ഗാധികാസ്തുലലിതാഃ
 പ്രാബോധികാസ്തുത്ഫലാഃ |
 ശ്രീരംഗാധിപതേഃ പദാബ്ജവിഷയേ
 യാസ്താശ്ച സർവാ അപി
 ത്വത്പാദപ്രണതായ മേനവരതം
 പ്രീത്യാനുകൂഹ്ണീഷ്യ ഭോഃ || 11.2 ||

കീർത്യാത്പൂരിതകാർതികേ ഹി ഭഗവൻ !
 പാണാൻ ! ജഗത് വേത്തിതി
 രോഹിൺയാം “ഉരൈയൂർ” പുരേതിമഹിതേ
 സഞ്ജാത രംഗേശിതൂഃ |
 മിത്യാ ഭൂമിമവസ്ഥിതസ്യ രൂപിര -
 സ്യാഗ്രേ മുനീന്ദ്രോദ്യഹ
 പ്രാണൗസ്ത്വം ശ്രുതിമൗലിസാരമഹിതൈഃ
 പാദാദിമൂർധാവധി || 12.1 ||

പ്രതന്നൈർദ്രാവിഡൈഃ പദ്യൈഃ
 ദശഭിസ്താൻയഹം യഥാ |
 ന വിസ്മരേയം തദ്യധി
 സമ്പ്രീത്യാനുകൂഹാണ മേ || 12.2 ||

സ്വാമിൻ ! “ശ്രീകുരയൽ” പുരേതിരുച്ചിരേ
 ഭോഃ കാർതികേ കൃത്തികാ -
 ജാത ! ശ്രീകലിവൈരിസംയമിമണേ !
 പ്രജ്ഞാപ്രദാത്രീം കൃതിം |
 “ശ്രീസൂക്തിം മഹതീം” അശീത്യധികസാ -
 ഹസ്ര്യാ ചതുർഭിർയുതം
 പഞ്ചാവൃത്തചതുർയുതാമസദ്യശീം
 “ശ്രീമത്കുരുന്ദാണധഹം” || 13.1 ||

ത്രിംശത്പദ്യുതാം പ്രബന്ധമഹിതാം
 “ശ്രീമന്മുന്ദാണധഹം”
 ഹ്യേകാം “ശ്രീയുജ്ജുക്കുത്തിരുക്കൈ” ഇതി താം
 “ലഘ്വീം മധൽനാമികാം” |
 ചത്വാരീംശദധിഷ്ഠിതാം ച “മഹതീം
 ഗുൺയാം മധൽസഞ്ജ്ഞികാം”
 സപ്താവൃത്തദശാധികാഷ്ടകമിതാം
 താശ്ചാനുഗൃഹ്ണീഷ്യ മേ || 13.2 ||

ശ്രീമദ്ഭൂതാഭിധാനേ സകലജഗദഭി -
 ഷ്ടൂയമാനേ പുരേഗ്രേ
 ചൈത്രേ ചാർദ്രാപവിത്രേഹനി സുകൃതിജനേ !
 സർവദുർവാദിജൈത്ര ! |
 രംഗൈകോപായജീവിൻ ! സദയഹൃദയ ! ഭോ
 യോഗിരാട് ! ലക്ഷ്മണാർയ !
 ശ്രീമദ്രംഗാമൃതേന ക്ഷിതിസുരപതിനാ
 ത്വത്പദാംഭോജയുഗ്മേ || 14.1 ||

അന്താദിരുപേണ സുവർണിതാ യാഃ

“കലിത്തുരൈ” വൃത്തവിചിത്രിതാസ്താഃ |

അഷ്ടോത്തരാ അത്ര ശതേന യുക്താ

ഗാധാഃ കൃപാതോഽനുഗൃഹാണ മേ ത്വം || 14.2 ||

സംഖ്യാതും സമ്പ്രവൃത്തേ ത്രിശതക മുദിതം

യോഗിഭിശ്ചാദിമൈസ്തൈഃ

ജ്യോതിഷ്മദ്ഭക്തിസാരാഭിധമുനികൃതയാ

ഷോഡശേതദ്വിശത്യാ |

സത്യൈകാർഥപ്രകാശാശ്ശാമനമുനേഃ

ഷണ്ണവത്യാ ദ്വിശത്യാ

സാഹസ്ര്യതാസ്സുഗാധാ മധുരകവിമുനേ -

രേവമേകാദശാപി || 15.1 ||

ഗാധാശ്ശ്ലീകുലശേഖരാർയരചിതാഃ

ശത്യാ ച പഞ്ചേതയാ

സപ്തത്യാ ത്രിയുജാ ചതുശ്ശതമിതാ -

ശ്ലീവിഷ്ണുചിത്തോദിതാഃ ||

ഗേയാസ്താ വസുധാപരാ ച ജനനീ

ഗോദാ ഹി തസ്യ ഗിരഃ

സപ്തത്യാ ശതയുക്തയാ ത്രിയുതയാ

ഗംഭീരഭാവോത്തരാഃ || 15.2 ||

പഞ്ചാശദ്യുക്തപഞ്ച പ്രണതപദരജോ -

യോഗിഗീതാ ദശാപി

ശ്രീപാണ്ഡ്യഥ താതോന്നതവൃഷശിഖരി -

ശ്രീനിവാസാംഘ്രിനിഷ്ഠാഃ |

സാഹസ്ര്യാക്തദ്വിശത്യാ കലിമഥനമുനേഃ

താസ്ത്രിപഞ്ചാശതേതാഃ
ദാതുർമുക്തേർയതീന്ദോഃ പ്രതിപദകമലേ
ബന്ധുരേ കീർത്തിതാസ്താഃ || 16.1 ||

ശ്രീമദ്രംഗാമൃതസ്യാപൃതിശയഗുരുഭ -
കുത്യാകൃതേസ്സാഷ്ടശത്യാ
സർവാസ്യാശാസു സർവാ അവനതജനതോ -
ജ്ജീവനായൈവ ക്ലുപ്താഃ ||
ഏവം ഗീതാ മുനീന്ദ്രൈഃ സുമഹിതചതുരാ -
വൃത്തസാഹസ്രഗാധാഃ
ആഹത്യാസ്മാകമേതാ മുനിപദരസികാ -
നാം സമുജ്ജീവികാ ഹി || 16.2 ||

കാസാരോ ഭൂതയോഗീ മഹദഥ ശരജിത്
കീർത്തിമാൻ ഭക്തിസാരഃ
സത്യൈകാലംബകീർത്തിർമധുരകവീരസൗ
വംശമൗലിർമുനിശ്ച |
ശ്രീഗോദാ വിഷ്ണുചിത്തഃ പ്രണതപദരജാഃ
പാണനാഥോ ദയാജുഃ
സ്വാമീ ശ്രീകൽയരാതിഃ യതിപതിപദസേ -
വീ ച മാന്യോ ജഗത്യാം || 17.1 ||

ഷഡ്ഭിശ്ച ദ്വിഗുണീകൃതാ മുനിവരാ
ഏകശ്ച തേഷാം ച യേ
ഗ്രന്ഥാ വിംശതിയുക്തചതുർമിതിയുതാ -
സ്തത്രത്യഗാധാമിതിഃ |
സാഹസ്രീ ച ചതുർഗുണാ സമുദിതാ
സർവ്വോചിതാനന്ദാ

സൈവോജ്ജീവനഹേതുരത്ര ഭഗവ -
ത്സംസേവിനാം നസ്സദാ || 17.2 ||

അന്താതീതചതുർവിധാഗമനിഗൂഢ് -
ഹാർമാൻ മുനീന്ദ്രാ യഥാ
സംഗൃഹ്യ ന്യഗദംശു സുദ്രവിഡവാ -
ഗ്രീതീശ്ച സംഖ്യാശ്ച താഃ |
സർവോജ്ജീവകൃതേ ഹി സുദ്രവിഡവാ -
കുപ്രാജേന്താ യഥാവസ്ഥിതം
തൂപുൽവേദശിരോഗുരുസ്സമലിഖത്
സാരം പ്രബന്ധാദികം || 18.1 ||

സ്യാന്തേ ചിന്തയതാം നിത്യം ശ്രീമന്നാരായണസ്യ ഹി |
കരുണാതിശയേനേഹ സർവം ക്ഷേമങ്കരം ഭവേത് || 18.2 ||

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
പ്രബന്ധസാരം ശ്രുതിമൗലിസുരേഃ
വ്യാഖ്യാച്ച കർണാടകഭാഷയാ തഥാ |
ശ്ലോകീചകാര സ്വഗുരോഃ പ്രസാദാത്
ഗോപാലസൂരിസ്സ്മനോരസായ ||

|| ഇതി പ്രബന്ധസാരം സമാപ്തം ||
കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||